

To cite this article:

Baczoni, Mark. "The Tragedy of Mannikins." *Enriching the Global Literary Canvas: Celebrating Less Translated Languages*, special issue of *The AALITRA Review: A Journal of Literary Translation* 17, (October 2022): 129-142.

aalitra.org.au

Australian Association for Literary Translation

The Tragedy of Mannikins

MARK BACZONI

"Your father's nimble craft took just that course,
Bound for a war beyond our own frontiers.
Barbarians live there, a reckless people,
Threatening our country's liberty.
Pray, pray, my son, that heaven defend our cause
And bring your noble father safely home."
(Imre Madách, *The Tragedy of Man*, Scene 5)

"Foreign armies all do seek
To subjugate the ancient Greek.
Miltiades is gone to war,
To give the bearded lot what for."
(Frigyes Karinthy, *The Tragedy of Mannikins*, Scene 5)

Imre Madách's (1823-1864) *The Tragedy of Man* is one of the great classics of Hungarian literature and a work of extraordinary scope and humanity, sadly neglected, and worthy of international attention. A verse drama about the Fall of Man and the battle between God and Lucifer in fifteen dramatic scenes, set in various times and places and told in rhyming verse, it is a masterpiece of language and a beautiful, heart-rending read. It can most directly be compared to *Paradise Lost*, though of course it is much later and concerned with the questions of the spirit of the mid-nineteenth century. It takes us from the Garden of Eden to the Egypt of the Pharaohs, the Byzantium of the Crusaders, a Phalanstery in the style of Charles Fourier and even the cold, impersonal reaches of outer space.

Almost unknown in English, it has been translated several times, most recently by George Szirtes (Corvina, Budapest, 1988). It has also been illustrated over the years by a wide variety of artists in a number of different styles.

A little-known fact is that the outstanding Hungarian humourist Frigyes Karinthy (1887-1938) published, posthumously in 1946, a little companion-piece, *Az Emberke Tragédiája* (*The Tragedy of Mannikins*), a satire of the original play, also in rhyme, covering the action brilliantly, but in the style of a nursery tale (sort of like the RSC versions of the Bard. Here, too, the better you know the original, the funnier it is). This was re-published in 2005 (Háttér Kiadó) and has never, to my knowledge, been translated into English.

It is full of anarchic humour, inspired wordplay and is a tour de force in rhyme and fixed form, undershot throughout with Karinthy's brilliant, playful, irreverent tone.

This, however, leads to a number of challenges when it comes to translation. In fact, the attempt was born out of a friend's project to showcase "untranslatable" texts in translation – and I felt that this piece was suitably skirting the limits of the possible. For one thing, of course, it rhymes, for another, it is in fixed form. And, while maintaining a cohesive satirical voice of nursery-rhyme throughout, it also conveys the plot of the original story and reflects upon it, as well as bringing in other cultural references. There would have to be a careful balance between form and meaning here, I thought: between *belle* and *fidèle*. I translated one stanza, and that went well. I left it at that.

Then lockdown hit, and I found myself with time on my hands, and I thought, let's see if I can extend that one stanza, maybe to the whole first scene? I soon got into it. I found I had to change the register slightly, from nursery rhyme to young adult level (though of course, this piece is not in fact for young readers at all), because English simply could not keep the conciseness of the Hungarian without losing meaning. The words, and therefore the lines, had to be longer, and soon lost that nursery-rhyme aspect. However, I tried to stick close to the original meaning while respecting (roughly) the rhyme scheme and trying to maintain some sense of form. This became my first draft, in January 2021.

I was lucky enough to have outstanding readers for this draft, whose help allowed me to progress to the next. Daniel Hahn suggested iambic tetrameter as the appropriate form, and Roald Dahl's *Jack and the Beanstalk* from *Revolting Rhymes* as the model. I borrowed my god-daughter's copy. The next draft tried to stick as close to this as I could. Dr Ruth Diver helped with comments, and both she and Prof. Ádám Nádasdy (the outstanding translator into Hungarian of Shakespeare and Dante, among others) helped me hone the rhythm and pointed out where the meaning did not come across. George Szirtes gave helpful general feedback on this draft, too.

I then let the text rest and came back to it with *The AALITRA Review* in mind. I ran through the draft again, read it aloud, and decided to let the rhythm dictate more fully. I therefore ended up re-working most of the first half of the text, and the balance tipped towards *belle*. I broke the tetrameter form, because it was too restrictive and started taking a few liberties (there are no swear words in the original). Nonetheless, I think I have mostly kept true to the sense of the original, and I can still say that this is a translation, albeit with some liberties taken and a few lines swapped here and there for purposes of rhyme, rather than a *version*.

The part that gave the greatest difficulty was Scene Nine. Here, Karinthy not only plays with Madách's original, which places the players in Revolutionary France, Adam taking on the role of Danton (not an easy name to rhyme!), but also takes a sideswipe at Hungarian 19th-century rural romanticism, in the form of Sándor Petőfi's *John the Valiant* (translated into English by John Ridland, for anyone interested) which would be a reference immediately recognized and easily understood for most Hungarian readers, but obviously will be lost on most Anglophone ones. Initially, this digression threw me - I thought Karinthy was making a reference to the hero of *John the Valiant* himself, or satirising Petőfi, but eventually, having consulted my mother (who spent the first half of her adult life in Hungary), the conclusion was that this was less about the story of *John the Valiant* and more about the romanticization of rural life in nineteenth century Hungarian literature. I therefore dropped the specific reference and instead, tried to empathize the connection to land, food, farming, etc. with which Karinthy plays.

I then read the piece aloud again, and went back and corrected the lines, or words, that were sticking out of the rhythm. That has brought us to this version.

I hope this text's journey does not end here. Firstly, I am sure that, based on future feedback, I will once again have to, or want to, revisit the text. Secondly, I would very much one day like to find a publisher who would be willing to put out Madách's original *tête-bêche* with Karinthy's satire, all illustrated, either with traditional illustrations to the text or, more excitingly, new illustrations commissioned from contemporary Hungarian artists. The chances, I know, are slim, but I can only console myself with God's advice to Adam in both Madách's and Karinthy's version of this tale: I must have *faith*.

Bibliography

Madách, Imre. *Az Ember Tragédiája* [*The Tragedy of Man*]. Kisfaludy Társaság, 1861.

Madách, Imre. *The Tragedy of Man*. Translated by George Szirtes, Corvina, 1988.

Karinthy, Frigyes. *Az Emberke Tragédiája [The Tragedy of Man]*. Új idők Irodalmi Intézet, 1946, re-published in 2005 by Háttér Kiadó.

Petőfi, Sándor. *John the Valiant*. Translated by John Ridland, Hesperus Press, 2004.

AZ EMBERKE TRAGÉDIÁJA

[*Madách Imrike után Istenkéről, Ádámkáról
és Luci Ferkóról a versikéket írta KARINTHY
FRICIKE*]

Bevezetés

Toncsi, Fercsi, Jancsi, Náncsi.
Csupa kandi, meg kíváncsi
Kisgyerek.
Amit Imre bácsi néktek
Elmesél most - attól égték
Ifjak, öregek.
Egyik izzad, másik fázik,
Egyik vigan hahotázik,
Másik pityereg.
Ha így nézed, domború,
Ha így nézed, homorú.
Egynek szörnyű mulatságos,
Másnak szomorú.

Első szín

Utcu Lajcsi, hopsza Lenke,
Volt egyszer egy jó Istenke,
Azt gondolja magában:
Mit ülök itt hiában?
Megteremtem a világot,
Hogy olyat még kend nem látott.
Hogyha látod, szádat tátod,
Mesterségem megcsodálod.

Amint mondta, úgy is tett,
Dolgozott egy keveset,
Hat nap alatt úgy, ahogy
Összecsapta valahogy,
Rajta nem is másított,
Csak egy nagyot ásitott.

Rafael, Miska, meg Gábor.
Ebből állt az angyaltábor.
Rafi mondta: halihó,
Ez a világ jaj be jó!
Miska mondta: gyerekek!
Ez a világ de remek!
Gabi mondta: mi lesz még,

The Tragedy of Mannikins,

*or, all about Ads and Evie, the Lord, and
Louie Cipher,
much as described by Mr. Madách
by Frigyes "Call me Frank" Karinty.*

**Translated by Mark "Call me Maybe"
Baczoni**

PROLOGUE

Come Prudence, Constance, Julius
All wise children, curious,
Gather 'round and listen well,
Imre has a tale to tell.
And what Imre has to say
Will simply take your breath away.
You can fidget, you can wriggle
Hide your faces, even giggle
At a tale of Good and Bad,
You may find funny, maybe sad.
When it's done and all is through
You will have your point of view -
And you can tell us which is true!

SCENE ONE

Hello children, how d'you do?
Once there was a Lordy-pooh:
"I should not sit around like this,
When it's time for Genesis!
I'll make a world just like a dream,
The likes of which you've never seen.
When you do, your eyes will pop,
Praising me you'll never stop."

The Lord was good as his own Word
He threw together this old world
Took him six whole days and yet
He never really broke a sweat.
"Done", he muttered, "that's a wrap,"
And off he sidled for a nap.

Rafe, Mike, Gabe are at their post -
Boys and girls: the angel host!
Rafe pipes up: "my, how jolly nice,
This Earth place is a Paradise!"
Mike chips in: "what a splendid show,
You've made, O Lord, down there below."
Gabe: "think nothing could get near it?"

Ha meglátjuk az eszmét?

Luci Ferkó azomba'
Íríg্য volt és goromba.
Meee, mondta, szebb is akad,
Nekem nem kell, edd meg magad.
Ilyen volt a Luci Feri,
De Istenke meg is veri,
Nem kell szárny, repülj gyalog,
Dobjátok ki, angyalok!

Második szín

Ádámka, meg Évike
Édenkertnek végibe
Hancuroztak, ittak, ettek,
Állatokkal verekedtek.

Ádámka nem akart menni
Évikével almát enni.
Évi mondta: ne légy fád,
Láttam két szép almafát.

Angyalka jött, nagyon mérges,
Vigyázz, az az alma férges!
Istenke se akarja,
Hasacskrátok csikarja.

Luci Ferkó rossz kölök,
Éppen arra lődörög,
Juszt is, mondta: egyetek,
Tömjétek meg begyetek.

No most tele van a bendő,
Itt a bűn, az eredendő.
Mars ki innen, istenverték!
Bezárjuk az Édenkertet.

Harmadik szín

Vége lett a jó életnek,
Éviék szegények lettek,
Mert elkövették a rosszat,
Dolgozhatnak most naphosszat.
Mi lesz ebből, Évikém?
Nem bírom egy évig én.
Csak tudnám, mi lesz belőlem,
Mit akar Istenke tőlem.

Luci Ferkó majd megmondja,
Annak ez a legfőbb gondja,

Just wait until you see the *spirit!*"

Then along comes Louie Cipher,
Feeling mean and mighty bitter.
"Bah, what rot! I see right through it,
Like this world? You're welcome to it!"
But the Lord could not abide
Rudeness and such wanton pride:
"Off with his wings! Fly on your feet.
Boys - throw him out into the street!"

SCENE TWO

The First Man and his charming mate
Were sitting by the Garden gate
Eating, drinking, having fun,
Keeping fauna on the run.

But Adam did not want to go
Scrumpling dinner down below
Eve said: "Come on, darling, please,
I've seen a pair of apple trees."

Down comes an angel, very cross
Brings this warning from the Boss:
"Don't touch that fruit, no not at all,
Or you'll be heading for a Fall."

But Louie Cipher, oh so sly,
Happens to be idling by,
"Eat," he whispers, "come and scoff,
Get your noses in the trough."

One small bite, so *wafer thin*,
Gave us all Original Sin.
"Out! Out, you go, you cursed lot -
Of Paradise that's all you got."

SCENE THREE

Now they're out of Paradise
A and E are poor as mice.
As the wages of their sin,
They have to work, day out, day in.
"Eve, what are we supposed to do?
I can't do this all year through.
I only wish that we just knew
What God intends for me and you.

Maybe Louie C can tell us
With the truth, he won't be jealous

Mióta büntetés végből
Őt is kidobták az égből.

Feküdjete a bokorba,
Kimondom most nektek sorba,
Évi, Ádám,
Kibontom a meseládám.
De előbb módját megadni,
Van szerencsém bemutatni,
Ha nem tetszik a regény,
Vagy az ágyacska kemény,
Ez a kislány megpuhítja,
Úgy hívják, hogy zöld remény.

Negyedik szín

Ádámkából azon nyomba
Fáraó lett Egyiptomba.
Nagyon finom volt a dolga:
Mint a pelyva, annyi szolgál,
Dolgozott egy kőhegyen,
Csak hogy neki jó legyen.
Gile-gula, tarka-barka,
Rabszolgának fáj a marka,
Férfiszolga, nőcseléd
Liheg-lohog, csöcselék!

Ha kilóg a nyelvecskéd,
Megverünk, mint kis kecskét,
Csihi-puhi, mertek-gyertek,
És egy szolgát agyonverték.

Évike, hogy látja ezt,
Nosza pityeregni kezd.
- Mit pityeregsz, te gyerek?
Évi tovább pityereg.
- Na megállj csak, az apád!
Eltörtétek a babát!
- No majd veszek frisset, másat,
Finomat és elegánsat!
- Ez már úgylis régi, ócska,
Így szólt a jó Fáraócska.

Égszakadás, földindulás,
A fejemen egy koppanás,
Átszaladunk egy más korba,
Szaladj te is, pajtás!

Ötödik szín

Görög hazát akkor éppen

For he himself has paid the price
And got kicked out of Paradise."

Lou says: "lie down there and rest,
As I open up my storychest.
Now listen up and don't look pale,
While I relate your sorry tale.
Before that story I produce,
Allow me though to introduce -
That precious maid who'll help you cope
When you're reaching for the rope -
Or in jail you've dropped the soap -
Let us call her: mistress Hope."

SCENE FOUR

Adam now is, don't you know,
Down in Egypt, Pharaoh.
Has everything that he could crave,
Everywhere he looks, a slave
All working hard and heaping stones,
Just to bury his old bones.
But life for some is not so grand,
That slavey's hurt his little hand,
A life of toil in the sun
Isn't really all that fun!

Slowing down there, getting slack?
What you need's a damn good smack,
Bish-bash, bash-bish, catch your breath
They've gone and whacked a slave to death.

When this horrid scene she sees,
Eve starts weeping in the breeze.
"What's all this, these waterworks?"
But Eve is too upset for words.
"What d'you do, you silly muppet?
Gone and broke her favourite puppet!
Don't worry, darling, don't you fear,
I'll find you one that's just as dear.
Yours was past it anyway,"
Answered Pharaoh bright and gay.

Thunder, lightning,
Curtain drop,
To another age we hop,
Come on pals, no time to stop!

SCENE FIVE

Foreign armies all do seek

Megtámadták, kérem szépen
Miltiades fővezér
A csatába ment ezér!

Hát ahogy ott csatázott,
Mint valódi hellén,
Arrament egy ellenség,
Megszúrta a mellén.

No ez mégis hallatlan,
Hogy a nép ily hálátlan.
Nincs hálátlanabb a népnél,
Otthagyták őt a faképnél.

Királynak, ha nincs szószéke,
Hatalmának bezzeg vége.
Igyuk meg a tejecskét,
Csapjuk le a fejecskét.

Égszakadás, földindulás,
A nyakamon egy koppanás,
Átszaladunk egy más korba,
Szaladj te is, pajtás!

Hatodik szín

Hü, ezek de rosszak lettek,
Énekeltek, ittak, ettek,
Évi, Ádi gonoszcsontok,
Elvetettek minden gondot.
Évi röhög, mintha ráznák,
Csintalanok és paráznák,
Nincsen benne semmi könyör,
Azt mondja, hogy fő a gyönyör,
Fő a gyönyör, meg a gyomor,
Persze, lett is szörnyü nyomor.

Ádi, Évi rossz is, rest is,
Hát egyszer csak jött a pestis,
Jött a csunya dögvészecske,
Hullt a nép, mint a legyecske,
Kézzel, lábbal kalimpált
És aztán meghalukált.

Ekkor jött a szent Peti,
Ki a rosszat megveti.
- Ádi, Évi, nézd meg eztet,
S megmutatta a keresztet.

To subjugate the ancient Greek.
Miltiades is gone to war,
To give the bearded lot what for.

In all that's pugilistic,
He is brave and Hellenistic
But as he struggles without rest
Someone stabs him in the chest.

Well, you know, it really grates,
That people *will* be such ingrates.
If you listen to them prate,
You'd think this was a polis state.

But once a King has gone and lost
A war of words, there goes his post,
So give us all a crust of bread
And we'll cut off the tyrant's head!

Thunder, lighting,
Stage-lights drop
To another age we hop,
Come on chums, no time to stop!

SCENE SIX

Belching, wine, regalia,
A full-blown saturnalia!
See them drinking over there?
Ads and Eve have ceased to care.
Eve is giggling like she's crazy,
Both are decadent and lazy.
No wonder that she's always pissed -
She's turned into a hedonist.
Only ever eats and drinks,
Of other people never thinks.

Ads and Eve became so horrid
The atmosphere grew pretty torrid.
There came along a fearful plague,
Everywhere you look, the ague,
Gurgles, wailing, spitting red,
Everybody's dropping dead.

Then St Peter wanders in
Who thinks this all a grievous sin.
"Adam, Eve, stop being pricks!"
He shows them both a crucifix.

Égszakadás, földindulás,
A szívemen egy koppanás,
Átszaladunk egy más korba,
Szaladj te is, pajtás!

Hetedik szín

Tankréd bácsi énekel,
Azt mondja, hogy hinni kell.
Egyik hiszi eztet, aztat,
Másik hiszi aztat, eztet.
Egymás kezéből kitépik,
Rongyolják a szent keresztet.
Ejnye, csípje meg a macska!
Hol az exact fogalmacska?

Évi a zárdába ment,
Nem szép tőle, annyi szent.
Lett belőle Izidóra,
Nem hallgatott okos szóra.
Ádi mondja: csip, csip, csip,
Gyere már ki egy kicsit.
Évi, Évi, gyere ki,
Ég a házad ideki.
Évi mondja: nem, nem, nem.
Nem enged a korszellem.
Feri mondja: a kereszt!
Megfogtad, de nem ereszt!

Égszakadás, földindulás,
A hátamon egy koppanás,
Átszaladunk egy más korba,
Szaladj te is, pajtás!

Nyolcadik szín

Ádi, Évi, ácsi, pácsi,
Ez meg itt a Kepler bácsi,
Nem ám holmi fecske-locska
Kenyere a csillagocska,
A nagy bolygó náció,
Meg a gravitáció.
Egyedem-begyedem,
Meg a világegyetem.

Közben Évi: juj, juj, juj,
Egy fiúval összebúj,
Hogy majd vesznek, éljen, vivát,
Ádámkának vásárfiát.
Nem fügét és nem narancsot,
Icipici kis agancsot,

Thunder, lightning,
Flashbulbs pop,
To another age we hop,
Come on troupe, no time to stop!

SCENE SEVEN

Brave young Tancred comes and sings
'Belief is key above all things'.
Some believe the truth is *this*
While some think that's so much piss.
Neither party gives a toss -
They've torn apart the One True Cross!
Brothers, where's thy Charity,
And where doctrinal clarity?!

Then Eve cries out, perfunctory,
Get me to a nunnery!
But Isaura, brand new novice,
Of persuasion takes no notice.
Adam counts, "one, two, three, four,
Come out of that blessed door!
Evie, come out into town,
Byzantium is falling down."
But Eve says "never, no, no, no,
The zeitgeist will not let me go."
"It seems to me," says naughty Lou,
"The Holy Cross got hold of you."

Thunder, lightning,
A handbag drops,
To another age we hop,
Come on boys, no time to stop!

SCENE EIGHT

Hello there now, and who is this?
It's old man Kepler, scientist.
No armchair expert this one here,
His subject is the celestial sphere,
The stars, their every station,
The sky and gravitation;
Harmonies and prose and verse,
In short, the whole damn Universe.

But Eve meanwhile tends to be
Engaging in adultery.
For every girl must have some fun,
And though it may be dearly won
There's something left for Adam too,
Look, dear, cuckold's horns for you!

Felteszik a fejére,
Jól fog állni nekie.

Csakhogy ahhoz pénz kell ám.
Adjál nékem, Ádikám.
Ádi mondja: no, mi lesz még?
Nem szeretem ezt az eszmét,
Unció-smunció,
Szebb a revolúció.

Égyszakadás, földindulás,
A szememen egy koppanás,
Átszaladunk egy más korba,
Szaladj te is, pajtás!

Kilencedik szín

Játsszunk fej vagy írást mostan,
Mondta Ádám a magosban.
Hogyha írás, semmi sírás,
Mindennapra egy tojás.
Hogyha fej lesz, de sok hely lesz,
Minden bögre csupa tej lesz.
Megisszuk a tejeckét,
Lecsapjuk a fejeckét.

Utolsó pár legelőre,
Kimegyünk a legelőre,
Mienk a föld, rontom-bontom,
Az én nevem Kukorica,
Kukorica, Kukorica Danton.

Utcu bizony megérett a meggy,
Danton bácsi ki a rétre megy.
Kint a réten a fűbe harap,
Hiányzik belőle egy darab.

Égyszakadás, földindulás,
Könyökömön egy koppanás,
Gyerünk vissza, pajtás!

Tizedik szín

Ádámkának mi nem jut eszébe,
Hogy ő mostan beleül a székbe.
A tudományt onnan magyarázza,
Hú tanítványt a hideg kirázza.

-Tudós bácsi, mondd meg nékem,
Mi legyen a mesterségem?
-Vegyél könyvet, tollat, irkát,

Something he can wear to bed
Each night upon his aged head.

She knows in life that nothing's free
"Adam, give me currency!"
"Are you kidding? You been drinking?"
I don't like this way of thinking.
Stuff a Rational Solution,
Just give me the Revolution."

Thunder, lightning,
Someone coughs,
To another age we hop,
Come on girls, no time to stop!

SCENE NINE

"Now let us play heads or tails,"
Said Adam, in between hay bales.
If it's tails, then never fear,
We've a rustic idyll over here.
Lots of flour with which to bake -
And if you can't get bread, there's cake.
If it's heads, then wait a bit,
We'll knock some off while women knit.

"Hello there, you noble pair,
Come and get some country air,
We've taken over everywhere;
Danton here, how do you do,
Allow me to take care of you."

As you sow thus you shall reap
Danton heads off with a leap,
In the end, he bites the dust,
A little shorter, only just.

Thunder, lightning,
My watch has stopped,
One step back we do hop!

SCENE TEN

Adam, what does he do next?
Extemporize a learned text!
Like a don, he takes a chair -
While his pupil tears his hair.

"O learned sage, please tell me true,
What is it that I should do?"
"Paper, quills, and books do bring,

Mindenféle irka-firkát!
-Tudós bácsi, vettem, hoztam,
Mit csináljak velem mostan?
-Dobd a tűzbe hamarjába,
Jó meleg lesz a szobába!
-Beledobtam, lángol, ég is,
Mit csináljak mostan mégis?

-Mostan hányjál egy bukfcencet,
Mert a tanító csak henceg,
Nem tud ő se jobbat ennél,
Amitől okosabb lennél!
Égszakadás, földindulás,
Az agyamban egy pattanás,
Átszaladunk egy más korba,
Szaladj te is, pajtás!

Tizenegyedik szín

Hálaisten, nem kell
Iskolába menni,
Ádámnak, Ferkónak
Nincsen dolga semmi.
Kimennek sétálni
A piacra ketten,
Azt mondja az Ádám:
-Jaj, de éhes lettem!

Ferkó mondja - Addig ehetsz,
Míg a zsírtól meg nem repedsz,
Amíg tele van az erszény,
Te maradsz a polgáreszmény!
Pénzért mindent megkapunk,
Vedd elő a bukszát,
Vendéglőben sört iszunk,
Megesszük a buktát!

Arra megy az Évike,
Figyeli, hogy nézik-e?
Játékot kér Ádámtól
Szereti is hálából.

De a gonosz Luci Feri,
A játékot összetöri,
-Nem kellesz már nékem Ádám,
Tanuld meg a versen:
Akad, aki többet ad ám,
Ez a szabad verseny.

Every sort of writing thing."
"Sage, I've fetched them and returned,
Where must my efforts now be turned?"
"Throw them in the fire, son,
It's time to turn the heating on!"
"Now 'tis done, they flame and burn,
What's next to do, O sage, in turn?"

"Go do cartwheels on the bank,
All I told you's been a prank,
In truth I don't know anything
That could wisdom your way bring. "
Thunder, lightning,
Champagne slops,
To another age we hop,
Come on y'all, no time to stop!

SCENE ELEVEN

Thankfully, there's no more school
Ads and Lou can play the fool.
Out they go to the market square,
To walk around and take the air.
Suddenly then Adam grumbles,

"Listen how my stomach rumbles!
I must be starving, I am famished,
I want this hunger swiftly banished."

So Louie tells him, "go and feast
Until you burst just like a beast.
If you're in funds, they'll ooh-and-ah,
You will be Top Bourgeois.
Because the world is all for sale,
So let's go grab a pint of ale.
But pay our way I fear we must,
Or eat the bill if we go bust!"

Along comes Eve from where she's been,
And looks to see if she's been seen.
"A token, Ads, to prove you yearn,
And I will love you in return."

But that naughty Louie Cipher
Spoils the trinket Ads did give her.
"Who needs you, Ads, you're a bore,
I've found someone who'll give me more.
Listen close, be wise and mark it,
'Tis the way of the free market."

Égszakadás, földindulás,
A zsebemben egy koppanás,
Átszaladunk egy más korba,
Szaladj te is, pajtás!

Tizenkettedik szín

Hát ez meg már micsoda?
Gőzmalom vagy mosoda?
Akár gyár, akár malom,
Benne nagy az unalom.
Olyan tiszta, olyan csendes,
Olyan sima, olyan rendes.

Nem lehet bent hajkurászni,
Henteregni, falramászni.
Nem csinálnak benne ácsok
Kardot, csákót, kalapácsot,
Csak gépet, meg kereket,
Csupa rendes gyerekek.

Gyerünk Ferkó, lássuk,
Itt fogunk ma hálni!
Hadd lám, tudnak-e valóban
Mint mi tudtunk, fűben, hóban
Olyan édes, kicsi, kedves
Kereket csinálni?
Ez ló, kutya, macska, virág;
Ilyen volt a régi világ.
-Hát ma nincs belőle már!
-Egy maradt csak: a szamár.
Égszakadás, földindulás,
Csak a ketyegés és kopogás,
Fel az égbe, pajtás!

Tizenharmadik szín

Jancsi, Pista, Marcsa, Lenke,
Ez itten a végtelenke!
Ferkó mondja: hallga, csitt,
Itt elbújunk egy kicsit!

Ádi fél, remeg, gyanakszik,
-Földtanár úr megharagszik,
Hogyha jön és nem talál.
Ferkó röhög: - Oh, te gyáva,
Szebb a pulyka, mint a páva,
Mit nekem föld és halál?
Ádi mondja: - Ecki-becki,
Engem ugyan nem nevensz ki,
Vagyok én is, idenézz,

Thunder, lightning,
Will it never stop?
To another age we hop,
Come on kids, no time to drop!

SCENE TWELVE

Well, hello, and what's all this?
Steam mill or Metropolis?
Be it mill or factory,
One thing's certain: drudgery.
So orderly, so very clean,
So polished and so damn routine.

No pootling here, no messing 'bout,
No stopping for a pint of stout,
No armourer a sword to make,
No chisel, hammer, or a rake,
Just machinery and cogs
A sorry bunch of clever-clogs.

Come on Lou, let's stay the night,
And find out if they're really right -
If scientists can really do
What nature taught us, me and you,
And reproduce without a s....
Look, a horse, a dog, a deer,
Relics of a world held dear
"Nothing left, what's come to pass?"
"Nothing but a braying ass."
Thunder, lightning,
Out people flock,
Into outer space we rock!

SCENE THIRTEEN

Prudence, Constance, little Nate,
Welcome to the infinite!
"Shush," says Louie, "quiet, sit,
We'll hide out here and wait a bit."

But Ads thinks this is spurious:
"Grandpa Earth gets furious,
When my location's curious."
"Ads, you're such a towering wuss,
You don't see *me* make such a fuss;
I don't care for Earth or Death."
"So much mouth, so little trouser,
You're nothing but a rabble-rouser,
I still exist, I've still got it,

Nekem semmi az egész!

Földtanár úr dúl-fúl, dörög,
Hol van az a komisz kölök?
Meg kell írni, ecke-becke,
Még mindig nincs meg a lecke!

Égszakadás, földindulás,
A léghajón egy robbanás,
Le a földre, pajtás!

Tizennegyedik szín

Ejnye, csípje meg a csóka,
Több az ember, mint a fóka.
Ez már nem vicc, nem is móka,
Félre jelmez és paróka!

Csupa jég és csupa hó,
Vörös a nap, halihó.
Bife-befagyott a tó,
Didereg az eszkimó,
Mégsincs kedve korcsolyázni,
Inkább volna falramászni.
De a kunyhó fala sík,
Ha rámászik, leesik.
-Évi, Évi, - Ádi mondja:
-Hol a puder meg a spongya,
Mert itt kissé ronda vagy.
Évi mondja: majd ha fagy.
Nem kell szépség, nem, nem, nem,
Fázom, nem ér a nevem.
Veletek tovább nem játszok,
Vigyetek már haza, srácok!

Ferkó mondja: csipje csóka,
Nem kell móka, nem kell fóka.
Álommozi lepereg,
Ébredjete, gyerekek!

Utolsó szín

Álommozi nem forog.
Ádi, Évi hunyorog.
Csodálkozva széttelint,
No most itt vagyunk megint.

Édenkertből kihajítva
Kuksolunk megint sunyítva.
Kinek volna tovább kedve

Watch me now, I'm like a rocket!"

But old Father Earth *does* care:
"Adam? Can't see you anywhere!
You can hide but you can't run,
Your homework isn't nearly done!"

Thunder, lightning,
Taxi! Stop!
Down to earth, friends, now we hop.

SCENE FOURTEEN

Goodness gracious, what's the deal?
Man Outnumbers Common Seal?
No more joking, if this is real
Our masks, disguises, off we peel!

All around it's snow and ice
The sun's gone red and that's not nice.
All the water's frozen solid,
That Eskimo is downright squalid!
He's in no mood for snowball fights
More likely climbs the walls at nights,
But igloo walls are smooth as ice,
He slides down them in a trice.
"Evie, where's your powder puff,
I have to say you're looking rough,"
Evie's having nothing of it,
"Leave it, Ads, don't you mock it!
I don't need beauty, this I know,
To freeze my tits off in the snow.
Boys, I'm through with this charade,
Take me back where down we laid."

Lou says: "there, the alarm bell peals,
We're through with games and done with
seals,
As the dream sequence goes shaky,
Time for you to wakey-wakey!"

FINAL SCENE

The dream is over, so is night,
Ads is squinting in the light.
Looks about him in surprise,
"Back here? I can't believe my eyes!"

Left again to lick our wounds,
Remembering old Eden's grounds,
What's the point of going on,

Hinni, élni lelkesedve.

Luci Ferkó nyavalyás,
Te vagy mindenben hibás!
Hagytál volna nekünk békét,
Mért csináltad ezt a zrít?
Most a remény nem virít,
Elmondta a mese végét.

Ádi henceg: - Tudod mit,
Mondok neked valamit
Oda álom, ide álom,
Nekem ez nem ideálom,
Ha akarom, nem csinálom,
Ez az élet pizsokfészek -
Nem csinálom az egészet,
Én elmegyek, kegyed ül,
Rám a Gellért hegye dül,
Csináljátok egyedül!

S ugorna már lefelé,
Ekkor jön az Évike:
Ádi gyere, csitt-csitt-csitt,
Súgok neked valamit.

Únom én az egész mesét,
Ez a játék egy hülyeség.
Te is hagyd ott Lilit, Ferit.
Akik mindig egymást verik,
Nem kell nekem több fiú,
Mind hencegő és hiú.
Fiú lánynak nem barát,
Únom már a maskarát.
Csinnadratta, kereplő,
Nem leszek már szereplő,
Mindig másnak látszani
Nem kell kalap és kabát,
Csinálok kócból babát,
Azzal fogok játszani.

Ádi is szól szemlesütve:
Mégis jobb a zsemle sütve,
Puha kenyér, házi koszt,
Ördög vigye a gonoszt.

Jó Istenke hallva eztet,
Csendben mosolyogni kezdett
Hegyes bajusza mögött

When hope and faith are simply gone?

Louie CIPHER, you're to blame!
Things were fine before you came,
In peace our days were we spending,
Now you've gone and spoiled the ending.
Why come here and make such trouble?
With your tale, you've burst hope's bubble."

Ads continues: "Listen here
While I whisper in your ear.
Dream, schmeam, all this makes me scream.
Just a neverending stream
Of melancholy and strife;
I've had enough of so-called life.
If this is what it's all about,
I'm leaping off this here redoubt -
Gentlemen, include me out!"

Just as he's about to jump,
Evie that way comes a-clump,
And says: "Ads, come to me my dear,
Let me whisper in your ear.

I'm bored of this old hoary tale,
This game is growing very stale.
Come and leave the boys and girls,
To yank each other's golden curls.
I've had as much as I can take,
Every man's a puffed-up rake.
Men and women can't be friends,
So let's stop trying to pretend.
Apple crumble, treacle tart,
I refuse to play this part,
Forever in a changing guise.
I'll make myself a doll with eyes -
No need, then, for coat or hat;
Instead of you, I'll play with that."

Ads comes over penitent:
"Home and hearth are heaven sent,
Someone there to tuck me in,
Who needs more? I'm done with sin!"

The Lord was listening meanwhile,
And broke into a knowing smile,
Then, sounding a harmonium,

S elküldte az ördögöt.

Aztán így szólt: no, mit mondok,
Kell-e még az almakompót?
Mért ettétek azt a vackot,
Kaptok érte két barackot.

Az egyiket Évi kapta,
Fejebubját tapogatta,
-Csak azért, hogy meg ne hízzál,
Másik Ádám fülét érte,
Nem is haragudott érte.
-Te meg fiam, bízva bizzál.

Így mesélte ember a fiának,
S ezzel vége a komédiának.

Sent Lou to Pandemonium.

Then he said: "Well, how about it,
Apple - can you live without it?
I told you not to touch those trees
You've got to learn some boundaries!"

The Lord gave Eve a big old clout,
Before she knew what he's about,
The next one was on Adam's ear,
But no grudge did the first man bear.
"Eve, stay thin, my pretty wraith,
And you, my son, you must have *faith*."

That's how this tale was told to me:
Here ends our little comedy.